

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՂ ԱՄՍԱԳՐՈՅՍ

Գերասիւ Սրբազան Տէր,

Խալիպեան Ուսումնարանին նորակառոյց շինութեանը ազգապարծանք հանդիսին անձամբ ներկայ գտնուելով, եւ նորա մանրամասն նկարագիրը ըստ մեր կարողութեան ի գիր արձանագնելով, սեպտեմբերի 13-էն ի վեր յուղարկել էի իթիֆիլ տպագրելու Մեղու Հայաստանի Լրագրոյն Արժանապատիւ խումբագրին. բայց սրովհետեւ արդէն երեք ամիս է որ ոչ տպուածը կկարգամք, եւ ոչ չտպուելուն պատճառ մի կտեսնեմք, ուստի ահա դարձեալ գրելով՝ կյուղարկեմ Սրբութեանդ, որ եթէ արժան դատեք, քանի մի էջ տեղ շնորհէք Ձեր ազգալոյս օրագրին մէջ, մեր հեռաւոր ու մերձաւոր ազգայնոցը հաղորդելու:

Եթէ չգիտնայի թէ որքան դժուար կուգայ Ձեր սուրբ լսելեացը գանդատանք լսել այնպիսի պակասութեանց վերայ, որոց գէմ արդէն քանի քանի անգամ զինուեր էք ՄԱՍԵԱՅ ԱՂԱԽՆԻ ուսումնական օրագրոյդ:

միջոցաւ, անշուշտ կիւթայի քննութեան ներքեւ ձգել Մեղուին այս կերպով իմ յօդուածս մթութեան մէջ թողելուն պատճառները: Սակայն յուսամ թէ յօդուածս մտադրութեամբ կարգացողները՝ առանց կարտելու մեր քննութեանցը հասկընան եւ դատին սորա չտպուելուն իսկական պատճառը:

Եթէ Մեղուն (*):

Շատ կլինէր, Սրբազան Հայր, թէ որ այս նիւթիս վերայ ըստ արժանւոյն խօսէինք, բայց լռութիւնը շատ անգամ խոհեմութիւն կհամարուի. ուստի սորա ընդարձակ նկարագիրը ուրիշ տեղոյ եւ ժամանակի թողլով, կկնքեմ այս իմ նամակը՝ բարեբաղդ զանձն իմ համարելով մնալ:

Սրբազան Տէր,

Ձերդ հշմարիտ ազգասիրութեան

անձնանուեր ծառայ

ՅՈՂԷ. ՏԵՐ-ԱՐԲԱՆԱՄԵԱՆ, ԳԱՆՁԱԿԵՑԻ.

ՆԿԱՐԱԳԻՐ ՀԱՆԳԻՍԻ

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՇԵՆՈՒԱԾՈՅ ԽԱՆՊԵԱՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՅ

Թէ որ իննետասներորդ դարուս մէջ կան ո՛ր եւ իցէ ազգին Յշմարիտ ուրախութիւն ու հաստատուն յոյս պատճառող իրողութիւններ, կարող եմք համարձակ ասել որ նոցա առաջիններէն մէկն ու գլխաւորն է Թէոդոսիոյ Խալիպեան ազգային ուսումնարանին հինգ տարուանէ իվեր հաստատուիլը, նորա բարեկարգ կանոնների տակ կառավարուիլն ու նորա այժմեան բուն ուսումնարանին շինութեանը մեծահանդէս բացումը:

Թերեւս գտնուին մարդիկ որ յարցանեն ասելով, «Մի՞թէ ուսումնարանի մի բացումը ո՛րքան եւ հանդիսաւոր ու փառաւոր լինէր, առանց նշանաւոր պտուղ մի տեսնելու՝ կարելի՞ է մէկէն

իմէկ ազգին դարաւոր ժամանակի մէջ ուրախութիւն ու յոյս պատճառող իրողութեանց առաջիններէն մէկն ու գլխաւորը համարել»: — Մեր այնպիսեացը, այսինքն այն մարդկանց որ առանց տեսնելու եւ ստուգելու կխօսին, երկայն երկայն բացատրութիւններ տալու միտք ու կամք չունենալով, միայն այսքանս կասեմք համառօտապէս՝ որ եթէ ներկայէն ապագայն բնականապէս օրէն է գուշակել, ապա եւ նորա այժմու աշակերտաց հինգ տարուանս (1858—1862) միջոցին ըրած յառաջադիմութենէն կարելի է աներկբայօրէն նախատեսել որ մէկ երկու տարիէն յետոյ՝ ազգիս մէջ այնպիսի ազգասէր ու արդիւնաւոր անդամ

(*) Յօդուածոյս արդոյ հեղինակին քանի մի խորհրդածութիւնները, զորս ըրած էր այս տեղ Մեղուին եւ ուրիշ այժմու օրագրաց եւ լրագրաց ոգւոյն վրայ, որչափ եւ իրաւացի համարուին, «Մասեաց Աղանւոյս» խմբագրութիւնը օգուտ չհամարիր հրատարակել զանոնք, զէր առ ժամս: